

איש בודד בכנסת: כמה נבחרים יחמכו?

מאד. עכשיו, אסור שידעו. יחשבו שאני ממציא את הסיפור על האצ"ל בעיקבות חילופי השלטון במדינה ובגלל המאבק על הנשיאות. אותו ידיד טוען, כי יודע לו שראש-הממשלה מנחם בגין אינו יודע כלל שהנשיא הבא של מדינת ישראל היה חבר באצ"ל.

בגיל 18 עזב נבון את האצ"ל והצטרף להגנה. בהרצאה לפני תלמידי תיכון ש נערכה לפני ארבע שנים, סיפר נבון על המעבר מאירגון לאירגון: "גרתני או ליד ליפתא, יחד עם אליהו נאווי ובין פלחים ערבים. הוקסמתי מעבודת האדמה שלהם. מן הקשר העז שלהם לקרקע. אהבתי לראות את הערבות שולפות צנזן מהאדמה, ואת הערבים חורשים אותה. באותה תקופה הרביתי לטייל בארץ, וגיליתי את הקצ"בוצים. זו היתה התשובה שלי לקינאה

שילב שיריקודש רבים. בביתו יש לו אוסף תקליטים גדול של שירי חזנות, נוסף על תקליטי הילדים של נירה וארז, ובאי בית-הכנסת הקרוב לביתו הנוכחי, שבמושב הגרמנית בירושלים יכולים לשתף מוע את הנשיא הבא של מדינת ישראל, בחגים ובמועדים, כשהוא משמש החזן של בית-הכנסת.

בגיל עשר הצטרף יצחק נבון למחנות העולים, אך זנת תנועה זו כעבור שנה תיים. לבן-גוריון, ששאל אותו על כך פעם, סיפר כי מחנות העולים בירושלים היתה תנועת-נוער של בני-עשרים, ולי לא היה כסף לתענוגות כאלה. לעומתה, תנועת הבית"ר שאליה הצטרף בגיל 12 היתה "של עמך, של החברה מהשכונה ומהשוק".

ואומנם, ביתו של נבון לא היה בית עשיר, אם כי "מעולם לא חסר אצלנו לחם בבית". פעם סיפר נבון כי היה מקבל כסף לקולנוע אחת לשבוע, אולם לא תמיד היה כסף כל שבוע. אז היינו הולכים ומטפסים על העצים ליד קולנוע עדן הפתוח. אחת החוויות הפחות-נעימות שהיו לי בחיים היתה השומר של קולנוע עדן, שהיה מצליף עלינו כאשר היינו תלויים על העצים והאומי. בני-גילו של הסרט מזווית מסוימת מאד.

אחרי שלוש שנים בבית"ר, בגיל 15, הצטרף יצחק נבון לאצ"ל ונשבע אמונים לאירגון הצבאי הלאומי. בני-גילו של נבון בירושלים, עדיין זוכרים אותו צועד ברחובות ושר את שיר הביריונים של יעקב כהן, אחד ההימנונים הבלתי-ירישים מיים של בית"ר ושל האצ"ל: "בדם ואש יהודה נפלה בדם ואש יהודה תקום".

בבית-הספר בית הכרם היה נהוג לשיר את שני ההימנונים: התקווה ותחזקנה. שלוש-מאות תלמידי בית-הספר עמדו על רגליהם כאשר הושרה התקווה. שלוש מאות חסר אחד, יצחק נבון, עמדו על רגליהם כאשר ניגנו את תחזקנה. נבון

בואנוס-איירס. אז ויתר על הלומותיו לה- יות מורה וסופר, והחליט כי יהיה די-פ לומט מיקצועי.

באותה תקופה הוא למד אידיש, אצל מורה פרטי, קשה היה להסתדר בקהילות היהודיות בארגנטינה ובאורוגוואי ללא לשון זו ונבון, במרץ האופייני לו, למד אידיש עד שהיה מסוגל לקרוא את אחד משני העיתונים האידישאים שהופיעו ב- ארגנטינה, וליהנות מהצגה מקומית ב- אידיש. שפה זו הצטרפה לשלל השפות שבהן הוא שולט באופן מושלם: עברית, אנגלית, ערבית וספרדית, והשפות שבהן הוא מסוגל לדבר, לקרוא ולכתוב: צרפתית ופורטוגזית.

אולם, חלום הדיפלומטיה שלו נקטע בדיוק שנתיים לאחר-מכן. שרה-החזן דאו, משה שרת, חיפש מזכיר אישי, יעל, בתו של שרת, נזכרה במורה שלה יצחק נבון, והמליצה עליו לפני אביה. נבון הוזעק לארץ, והסכים לקבל עליו את התפקיד. היחסים בין שרת לבין נבון הפכו יחסית רעות ממש, ונשארו כאלה גם בתקופה שבה היה נבון נאמן לבן-גוריון ואילו שרת היה יריבו הגדול שה "הוקן".

אינשטיין

לא נענה להצעה

כאשר היה נבון מזכירו של שרת, קיר בל בן-גוריון כמתנה ארבעה כרכים של ספר שכתב לראון דוהובנה על שפינוזי. זה בן-גוריון, שהתעניין בשפינוזי ובתורתו, חיפש מישהו שילמד אותו ספרדית כדי שיוכל לקרוא את הספר במקור. היה מי שגילה את אוזנו בדבר מזכירו של שרה-החזן, ונבון נשלח ללמד את בן-גוריון ספרדית. בערב-זיכרון לבן-גוריון שנערך לפני שנתיים, סיפר נבון על פניו שתו הראשונה עם בן-גוריון, פגישה ש- עיצבה את דרכו אחרי-כך יותר מכל דבר

הוא היה חבר אצ"ל, אולם הצטרף להגנה בגלל הערבים * הבעייה שהיתה

לנבון: איך לקרוא לנשיא, כבוד הנשיא או זלמן * במישכן הנשיא אין חדר-ילדים

אחר: "לבן-גוריון היה כישרון בלתי רגיל ללימוד שפות, אסכי לא היתה לו שמיעה פונטית. אני הייתי יושב ומסביר לו את המילים שבספר על שפינוזי, והוא היה מסביר לי את תוכנו של הספר".

כאשר מלאו שנתיים לשירותו של יצחק נבון אצל שרת, חיפש בן-גוריון עצמו מזכיר אישי, ורצה במורהו לספרדית. נבון סרב, וטען: "אני רוצה להיות חבר כנסת, וזה יפריע לי". אולם דווקא שרת לחץ עליו לקבל את התפקיד. כבר אז היו היחסים בין בן-גוריון לשרת מעורערים, ושרת היה מעוניין באיש-אמונו בלב מדר לכתו של בן-גוריון — בלישכת ראש- הממשלה. נבון הכחיש, מאוחר יותר, כי (המשך בעמוד 33)

דמות מקובלת בבתי נכבדים ערבים בשטח חים שעליהם היה ממונה, ורכש את אמר נם. מאוחר יותר הקים במיסגרת ההגנה יחידה של דוברי ערבית, שעסקה בנושאי מודיעין.

המזכיר

של שרת

עם קום המדינה הוקמו ארבע שגרירויות ישראליות ברחבי תבל. היו אלה הר שגרירויות בוואשינגטון, מוסקוה, פראג ו- מונטווידאו. נבון נשלח לאורוגוואי כמוזכיר-שגרירות שם, ומאוחר יותר שימש מזכיר שני בשגרירות ישראל ב-

התעוררה בי למראה עובדי-האדמה ערבים: כאן היו גם יהודים שעבדו את האדמה, והם היו אנשים שורשיים ומיוחדים. או הבנתי כי התנועה שלי, כלומר האצ"ל, אינה עוסקת בדברים כי אלה. לא היו לה קיבוצים, לא היתה לה תודעה של עבודת-האדמה. בהרתי בתנור עה שהיתה קרובה יותר לליבי, והצטרפתי להגנה".

בגיל 18 הוא החל את לימודיו באר-גיברסטיה העיברית בירושלים, ולמד סיפרות עיברית ותולדות האיטלאם. באותה עת החל למלמד בתיכון בית הכרם, שם לימד סיפרות ובבית-ספר ערב של הנוער העובד, שם לימד ערבית. בין תלמידיו בבית-הכרם היו מי שמשמש היום קצין-

ישב במקומו בהפגנותיו.

אחת הפעמים שבהן כמעט הסתכך נבון בבית-הספר בגלל חברותו באצ"ל היתה בעת שהארץ כולה געשה על בעיית החלור קה, בעיקבות ועדת פיל. נבון כתב אז את היצירה הסיפרותית הראשונה שלו, שהיתה הומורסקה סאטירית בנושא זה. כאשר קרא אותה לפני הכיתה שלה, כעס עליו המורה, אולם, בגלל שזה כתוב בכישרון, נסלח לו, אמר לו.

כשנשאל, לפני כשבועיים, בעת שה- מאבק על הנשיאות היה בעיצומו, על- ידי אחד מחבריו שידע על תקופת האצ"ל שלו, מדוע אין הוא מספר על כך וכאילו שומר את זאת בסוד, השיב נבון: "לבן-גוריון סיפרתי על כך, וזה סיקרן אותו

נבון: בשעה שנשא את אופירה, במסיבת-כפורים עם אלמונית, בדירתו בירושלים